

โครงสร้างอำนาจในอ่าวเปอร์เซีย

น.ท.หญิง ผศ.ชนิษนา รัตน์พฤษ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฝายศึกษา โรงเรียนนายเรือ

ประเทศแถบอ่าวเปอร์เซีย ก็คือประเทศที่มีเขตแดนส่วนหนึ่งส่วนใดจรดกับอ่าวเปอร์เซีย ซึ่งประกอบด้วย ๘ ประเทศคือ อิหร่าน อิรัก คูเวต ซาอุดีอาระเบีย กาตาร์ โอมาน บาห์เรน และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (UAE) ประเทศเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง (Middle East) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า เอเชียตะวันตก (Western Asia) ซึ่งประกอบด้วยประเทศต่าง ๆ ทั้งหมด ๒๑ ประเทศ คือ ลิเบีย มอริอโค แอลจีเรีย อียิปต์ ซูดาน อิสราเอล (ปาเลสไตน์) จอร์แดน ตูนิเซีย เลบานอน ซีเรีย ตุรกี อัฟกานิสถาน ไชปรัส รวมกับประเทศแถบอ่าวเปอร์เซียอีก ๘ ประเทศดังกล่าว ซึ่งในการวิเคราะห์สถานการณ์หรือวิกฤติการณ์อ่าวเปอร์เซีย อาจต้องกล่าวถึงประเทศอื่น ๆ แม้มิได้มีพรมแดนติดกับอ่าวเปอร์เซีย เนื่องจากประเทศเหล่านั้นอาจมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วย

นอกจากนั้น ประเทศที่แม้อยู่นอกภาคพื้นตะวันออกกลาง แต่มีบทบาทอย่างสำคัญต่อสถานการณ์หรือวิกฤติการณ์ในตะวันออกกลาง นั้นคือมหาอำนาจตะวันตกจากยุโรป และสหรัฐอเมริกา

หากเรามองภาพรวมของอำนาจในตะวันออกกลาง จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าผู้มีบทบาทเป็นตัวแสดงสำคัญนั้น มี ๓ ฝ่าย ฝ่ายแรกเป็นมหาอำนาจจากยุโรปคืออังกฤษ ฝ่ายที่สองก็เป็นมหาอำนาจตะวันตกคือสหรัฐอเมริกา และฝ่ายที่สาม เป็นประเทศในตะวันออกกลาง โดยที่ฝ่ายที่สามนี้ จะแบ่งได้อีกเป็น ๓ ฝ่ายย่อย ๆ คืออิรักฝ่ายหนึ่ง อิหร่านฝ่ายหนึ่ง และซาอุดีอาระเบียพร้อมด้วยประเทศในกลุ่มสภาความร่วมมือของประเทศแถบอ่าวเปอร์เซียหรือ GCC (Gulf Co-operation Council) อีก ๕ ประเทศคือ คูเวต บาห์เรน กาตาร์ โอมาน และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์อีกฝ่ายหนึ่ง

อังกฤษ

อังกฤษเป็นมหาอำนาจที่เข้ามามีบทบาทในภูมิภาคนี้ โดยเฉพาะอ่าวเปอร์เซียเป็นเวลาถึง ๓๐๐ ปีมาแล้ว เพื่อดูแลผลประโยชน์ทางการค้าของตนในแถบอ่าวเปอร์เซียในปี ค.ศ.๑๖๑๗ โดยเข้าแทนที่โปรตุเกส ต่อมาก็เอาชนะฮอลแลนด์ และฝรั่งเศสได้อีก ในระยะ ๑๐๐ ปีต่อมา อิทธิพลทางการค้าของอังกฤษในตะวันออกกลางเสื่อมถอยไปมาก จนตกต่ำที่สุดในศตวรรษที่ ๑๙ แต่อังกฤษก็มิได้ถอนตัวออกไป สาเหตุประการสำคัญคืออังกฤษต้องการควบคุมแหล่งน้ำมันจากอ่าวเปอร์เซีย

หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ อังกฤษยังคงยืนยันความสำคัญของตะวันออกกลางในฐานะที่เป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญของอังกฤษสำหรับใช้เป็นแหล่งน้ำมันและเส้นทางคมนาคม^๑ แต่อังกฤษต้องตัดทอนค่าใช้จ่ายไปพันทะเลง ซึ่งรวมทั้งแถบตะวันออกของคลองสุเอซ เนื่องจากเศรษฐกิจที่เสื่อมโทรมของอังกฤษ

^๑ ตะวันออกกลางเป็นช่องทางคมนาคมระหว่างเมืองขึ้นทางทิศเหนือ ใต้ ตะวันออก และตะวันตกของราชอาณาจักรอังกฤษ

ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑

มกราคม – มีนาคม ๒๕๕๗

เอง ทั้ง ๆ ที่อังกฤษพยายามรักษาดินแดนแถบตะวันออกกลางไว้ แต่เมื่อเศรษฐกิจตกต่ำอย่างที่สุดในทศวรรษที่ ๑๙๖๐ อังกฤษจำเป็นต้องตัดค่าใช้จ่ายด้านนี้ลง อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์หลังสงครามของสหภาพโซเวียตที่มุ่งโจมตียุโรปมากกว่า ทำให้อังกฤษต้องหันไปใกล้ชิดกับประเทศยุโรปตะวันตกซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นมาก ในขณะที่เดียวกันอังกฤษก็ต้องการรักษากองกำลังและฐานทัพที่จะสามารถเข้าไปต่อต้านไม่ว่าจุดใด ๆ ในโลกก็ได้ อังกฤษจึงยังคงอำนาจของตนในที่ต่าง ๆ ไว้ เช่น ในปาเลสไตน์ มาเลเซีย ติมูเรีย โอมาน คูเวต เกาะไซปรัส ฯลฯ ทั้งที่เศรษฐกิจกำลังจะแย่

ขณะเดียวกันก็เกิดกลุ่มชาตินิยมในหลายประเทศในตะวันออกกลางที่ต่อต้านการคงอยู่ของอังกฤษ เช่น ในอียิปต์ อิรัก เยเมนเหนือ^๒ และปาเลสไตน์ ทำให้อังกฤษต้องถอนตัวออกไป

เป็นเรื่องน่าแปลกที่ว่าอังกฤษมีอิทธิพลอยู่ในแถบอ่าวเปอร์เซียมาเป็นเวลานาน ประเทศที่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของอังกฤษคือทุกประเทศในตะวันออกกลาง ยกเว้น ซีเรีย เลบานอน และเยเมนเหนือ แต่ก็สามารถควบคุมทางเข้ามายังอ่าวเปอร์เซียและควบคุมการเมืองภายในประเทศต่าง ๆ รอบอ่าวได้อย่างสมบูรณ์เพียงชั่วระยะเวลาสั้น ๆ เท่านั้น คือระหว่าง ค.ศ. ๑๙๒๐ - ๑๙๓๐ จากนั้นอิทธิพลก็เริ่มเสื่อมลง

สหรัฐอเมริกา

ในระหว่างเวลาที่อำนาจของอังกฤษเสื่อมลงนี้ สหรัฐอเมริกาก็ได้พยายามแทรกตัวเข้ามาในตะวันออกกลางบ้าง โดยเริ่มขึ้นในระยะ ๑๐ ปีก่อนเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ และในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ อังกฤษต้องพึ่งพาสหรัฐอเมริกาอยู่มาก จึงยอมให้โอกาสสหรัฐอเมริกา เข้ามามีบทบาทมากขึ้นเรื่อย ๆ

ขั้นแรกสหรัฐอเมริกา ได้จัดตั้งบริษัทน้ำมัน Arabian American Oil Company (ARAMCO) ซึ่งนอกจากสหรัฐอเมริกาจะเห็นว่าตะวันออกกลางเป็นแหล่งน้ำมันที่สำคัญแล้ว ยังเห็นความสำคัญของดินแดนแถบนี้ในการตั้งฐานทัพสำหรับปฏิบัติการรบตรงจุดใด ๆ ในโลกได้สะดวก ต่อมาสหรัฐอเมริกาตั้งฐานทัพอากาศที่เมืองดาร์ราน (Dhahran) ในซาอุดีอาระเบีย และนำกองทัพอากาศเล็ก ๆ มาอยู่ในอ่าวเปอร์เซีย รวมทั้งจัดตั้งสถานกงสุลในเมืองดาร์ราน อันเป็นศูนย์กลางการทำงานของบริษัท ARAMCO เพื่อปกป้องผลประโยชน์ได้สะดวกขึ้น พันธมิตรสำคัญที่สุดของสหรัฐอเมริกา ก็คือซาอุดีอาระเบียนั่นเอง จากการที่สหรัฐอเมริกา มีความสนใจตะวันออกกลางเพียงเล็กน้อย กลายเป็นความสนใจที่เพิ่มมากขึ้นเป็นทวีคูณก็ด้วยบทบาทการทำงานของบริษัท ARAMCO สหรัฐอเมริกามีบทบาทในการผลิต - ขาย และกำหนดราคาน้ำมัน รวมทั้งขายอาวุธ และส่งทหารเข้ามาทำการฝึกให้ทหารของซาอุดีอาระเบีย

นอกจากนั้นสหรัฐอเมริกา ยังพยายามผูกมิตรกับซาร์แห่งอิหร่าน (Mohammad Reza Shah Pahlevi) เพื่อขอตั้งฐานทัพที่เมือง Abadan ในอิหร่าน ในขณะที่สหรัฐอเมริกา มีฐานทัพอยู่ที่เมือง Abamiya Basra และ Shaiba ในอิรัก รวมทั้งในบาห์เรน และ Sharjah ด้วย นอกจากนี้สหรัฐอเมริกายังได้รับสิทธิพิเศษอื่น ๆ อีกด้วย

^๒ ขณะนั้นเยเมนเหนือยังไม่รวมกับเยเมนใต้

ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑

มกราคม – มีนาคม ๒๕๕๗

เป็นอันว่าอิทธิพลของอังกฤษในประเทศใหญ่ ๒ ประเทศคืออิหร่าน และซาอุดีอาระเบีย และในประเทศเล็ก ๆ บางประเทศถูกแทนที่ด้วยอิทธิพลของสหรัฐอเมริกา อังกฤษแม้จะไม่พอใจ แต่ก็ไม่สามารถทำอะไรได้ เพราะอิทธิพลของตนในภูมิภาคนี้อ่อนแอลงแล้ว ทศวรรษที่ ๑๙๔๐ ถึง ๑๙๖๐ เป็นช่วงที่อิทธิพลของ ๒ มหาอำนาจนี้ซ้อนทับกันอยู่ แต่มิใช่เป็นการร่วมมือกันดังเช่นที่เราเห็นอยู่ทุกวันนี้ หากแต่เป็นการแข่งขันกัน และบางครั้งยังเป็นศัตรูกันอย่างเปิดเผย ถึงแม้ว่าวัตถุประสงค์ของสองประเทศมหาอำนาจนี้จะเหมือนกัน แต่วิธีการปฏิบัติเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนก็แตกต่างกัน^๓ ทั้งนี้มิใช่เนื่องจากความแตกต่างกันในเรื่องผลประโยชน์ และแนวความคิดของแต่ละประเทศเท่านั้น แต่ยังเป็นเพราะสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปเป็นอย่างมากใน ๓ - ๔ ทศวรรษนี้ ทั้งในแถบอ่าวเปอร์เซียและในระดับที่กว้างกว่านี้ด้วย^๔

กลุ่มประเทศในอาณานิคมอ่าวเปอร์เซีย

กลุ่มประเทศในอาณานิคมอ่าวเปอร์เซียแตกออกเป็น ๓ ฝ่ายดังกล่าวคืออิรัก อิหร่าน และซาอุดีอาระเบียพร้อมกับกลุ่ม GCC อีก ๕ ประเทศ กลุ่มอำนาจกลุ่มนี้เป็นประเทศใหญ่ มีอำนาจทางเศรษฐกิจ การเมือง และการทหารมั่นคง ทั้ง ๓ ประเทศล้วนแต่มีแหล่งน้ำมันอันอุดมสมบูรณ์ ซึ่งหากผนึกกำลังกันอย่างแท้จริงก็น่าจะมีพลังที่เข้มแข็งพอที่จะคานอำนาจกับมหาอำนาจตะวันตกได้ แต่น่าเสียดายที่ประเทศทั้ง ๓ กลับแตกแยกกันด้วยปัญหาที่ยากจะประนีประนอม ได้แก่ ปัญหาเชื้อชาติ ปัญหาศาสนา รวมทั้งปัญหาด้านอุดมการณ์ทางการเมือง กล่าวคืออิหร่านนั้นมีเชื้อชาติอาหรับ แต่เป็นเปอร์เซียเชื้อสายอาระยัน ส่วนอิรัก และซาอุดีอาระเบีย รวมทั้ง GCC ๕ ประเทศเป็นชาวอาหรับ และถึงแม้ว่าทั้งหมดจะนับถือศาสนาอิสลาม แต่ก็มิมีนิกายต่างกัน คืออิหร่านนับถือนิกาย ชีอะห์ ส่วนซาอุดีอาระเบียนับถือนิกายสุนนีย์ ซึ่งมีความขัดแย้งทางแนวคิดบางประการกับนิกายชีอะห์มานับได้ประมาณ ๑,๕๐๐ ปีแล้ว ส่วนอิรักนั้นมีทั้งประชาชนที่นับถือนิกายชีอะห์และสุนนีย์ สำหรับอุดมการณ์ทางการเมืองของซาอุดีอาระเบียและกลุ่ม GCC ฝักใฝ่มหาอำนาจตะวันตก ตอนแรกเริ่มจากการเป็นบริวารของอังกฤษ ต่อมาเมื่ออังกฤษเสื่อมอำนาจลง ก็ผูกมิตรและตกอยู่ใต้อิทธิพลของสหรัฐอเมริกา

อิรักนั้นตกอยู่ใต้อำนาจของอังกฤษประมาณ ๔๕ ปี ระหว่างปี ค.ศ.๑๙๑๘ - ๑๙๕๘ และ ๑๙๖๓ - ๑๙๖๘ โดยใน ค.ศ.๑๙๖๘ สหรัฐอเมริกาให้การสนับสนุนพรรคบาธอย่างลับ ๆ เพื่อให้ทำการปฏิวัติและ

^๓ ความแตกต่างนี้เห็นได้จากการที่อังกฤษยังคงมีอิทธิพลสำคัญด้านการค้าและวัฒนธรรม ในขณะที่สหรัฐ ฯ ยังคงให้ความสำคัญทางด้านทหารและการเมืองในภูมิภาคตะวันออกกลางและประเทศแถบอ่าวเปอร์เซีย

^๔ การ "เปลี่ยนมือ" จากอังกฤษมาเป็นสหรัฐ ฯ มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป ความสนใจของสหรัฐ ฯ เพิ่มขึ้นอย่างมากเมื่ออังกฤษถอนตัวอย่างสิ้นเชิงในปี ค.ศ.๑๙๗๑ (คืออังกฤษค่อย ๆ หดอำนาจในประเทศต่าง ๆ เช่น ในอียิปต์ อิรัก เยเมน เหนือ โดยการปฏิวัติของประเทศเหล่านั้น บางประเทศอังกฤษก็ให้เอกราชเอง เช่น คูเวต บาห์เรน และประเทศเล็ก ๆ รอบอ่าวเปอร์เซีย และประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาชี้ให้เห็นความเปลี่ยนแปลงในความสมดุลของอำนาจและอิทธิพลของอังกฤษและสหรัฐ ฯ ในแถบอ่าวเปอร์เซีย

เข้าครองอำนาจโดยมีซัดดัม ฮุสเซนเป็นประธานาธิบดี อิรักจึงเป็นมิตรของสหรัฐอเมริกา ได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนจากทั้งสหรัฐอเมริกา และมิตรประเทศของสหรัฐอเมริกา เช่น ซาอุดีอาระเบีย เมื่อครั้งที่อิรักทำสงครามกับอิหร่านระหว่าง ค.ศ.๑๙๘๐ - ๑๙๘๘ อิรักก็ได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนทางการเงินและอาวุธยุทโธปกรณ์จากสหรัฐอเมริกา ซาอุดีอาระเบีย คูเวต และกลุ่มประเทศ GCC

เศรษฐกิจอิรักอยู่บนฐานของการส่งออกน้ำมัน ซึ่งเป็นแหล่งรายได้ของเงินตราต่างประเทศกว่าร้อยละ ๙๕ สงครามที่ยาวนานถึง ๘ ปี ทำให้ระบบเศรษฐกิจของอิรักล่มสลาย เนื่องจากใช้เวลาทำสงครามจนไม่มีเวลาขายน้ำมัน รวมทั้งบ่อน้ำมันของอิรักถูกอิหร่านถล่มจนไม่สามารถผลิตน้ำมันได้ จากประเทศที่เคยผลิตน้ำมันได้อย่างเหลือเฟือเพื่อราวกับน้ำประปา ต้องใช้มาตรการประหยัดน้ำมัน และเข้าคิวปันส่วนน้ำมัน ผลของสงครามทำให้อิรักเสียหายกว่าหนึ่งแสนล้านเหรียญสหรัฐ

ต่อมาในเดือนสิงหาคม ๑๙๙๐ ซัดดัม ฮุสเซนสั่งกองทัพบุกคูเวตเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ ก็เป็นข้อผิดพลาดอย่างมหันต์ประการต่อมาของซัดดัม ถัดจากการทำสงครามกับอิหร่าน สหประชาชาติได้ส่งกองทัพแห่งสหประชาชาตินำโดยสหรัฐอเมริกา และอังกฤษขับไล่ทหารของซัดดัม ออกจากคูเวต สงครามนี้เรียกว่าสงครามอ่าวเปอร์เซีย ผลของสงครามทำให้อิรักต้องชดใช้ค่าปฏิกรรมสงคราม ซัดดัมยังคงดำเนินนโยบายแข็งกร้าว โดยการเสริมสร้างกองทัพให้เข้มแข็งและมุ่งรักษาความมั่นคงภายใน ทำให้มีการใช้งบประมาณในกิจการเหล่านี้ในสัดส่วนที่สูง และไม่มีเงินมากพอที่จะฟื้นฟูบูรณะประเทศ ในขณะเดียวกัน เพื่อเป็นการตอบโต้นโยบายของซัดดัม สหประชาชาติจึงคว่ำบาตรอิรัก ทำให้เศรษฐกิจเสื่อมถอยลงไปอีก แต่ในที่สุดสหประชาชาติก็ยอมผ่อนปรนมาตรการคว่ำบาตรโดยยอมให้อิรักขายน้ำมันได้บางส่วน ด้วยเหตุผลทางด้านมนุษยธรรม

สำหรับอิหร่านนั้น สมัยซาร์ ปาเลวี ก็เป็นฝ่ายสหรัฐอเมริกา ค.ศ.๑๙๗๐ ผู้นำอิรักกับกษัตริย์อิหร่านคือพระเจ้าซาร์ได้ทำสนธิสัญญากันโดยมีเงื่อนไขโดยสรุปว่าพระเจ้าซาร์จะต้องเลิกให้การสนับสนุนพวกกบฏชาวเคิร์ดซึ่งมีอยู่ถึง ร้อยละ ๒๐ ของประชากรจำนวน ๒๒ ล้านคนของอิรัก ในทางกลับกัน อิหร่านก็ขอให้อิรักเลิกให้ที่พักอาศัยกับกบฏคนหนึ่งชื่ออะยาตอลเลาะห์ โคไมนี ที่เป็นมุสลิมนิกายชีอะห์^๕ เมื่อตกลงทำสัญญากัน ทางอิรักก็ส่งโคไมนีให้ไปลี้ภัยอยู่ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ซึ่งทำให้โคไมนีโกรธมาก เนื่องจากที่อิรักซึ่งโคไมนีไปลี้ภัยอยู่นั้น ประชาชนส่วนใหญ่ถึงร้อยละ ๖๕ เป็นมุสลิมนิกายชีอะห์ (กลุ่มผู้นำอิรักเป็นมุสลิมนิกายสุนนีย์) และโคไมนีได้รับการสนับสนุนมากกระทั่งปี ค.ศ.๑๙๗๙ อิหม่ามโคไมนี ได้กลับมาและทำการปฏิวัติโค่นล้มพระเจ้าซาร์ และขับไล่ออกนอกประเทศในปีนั้น^๖ จากนั้นก็ประกาศสงครามกับอิรักในปีถัดไป รัฐบาลใหม่ของโคไมนีมี

^๕ โคไมนีลี้ภัยทางการเมืองจากอิหร่านไปอยู่เมืองนาจฟ ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของกรุงแบกแดด

^๖ อิหร่านเปลี่ยนเป็นรัฐอิสลาม และเปลี่ยนชื่อประเทศเป็นสาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน (Islamic Republic of Iran)

นโยบายต่อต้านประเทศตะวันตกทุกประเทศ และเป็นปรปักษ์ต่อสหรัฐอเมริกา อย่างรุนแรง^๗ จนกระทั่ง ประธานาธิบดีชัชยิด มุฮัมมัด คอตามี^๘ ซึ่งมีนโยบายเชิงปฏิรูปเข้ามาบริหารประเทศ ความขัดแย้งระหว่างอิหร่านกับสหรัฐอเมริกา จึงค่อยผ่อนคลายลง แต่อิหร่านก็ให้ความร่วมมือกับประเทศตะวันตก ภายใต้กรอบของสหประชาชาติ

โครงสร้างทางการเมืองและอำนาจของรัฐอาหรับในปัจจุบันส่วนใหญ่ถูกกำหนดโดยประสบการณ์จากการถูกรบครองโดยยุโรป โดยเฉพาะประเทศที่เกิดขึ้นใหม่ซึ่งได้รับเอกราชจากการตกลงกันหลัง สงครามโลกครั้งที่ ๒ (คือซาอุดีอาระเบีย เยเมน และลิเบีย) หรือได้จากการเจรจา(คือจอร์แดน ซูดาน และคูเวต) หรือได้จากการปฏิวัติ (เช่น อียิปต์ อิรัก เลบานอน ซีเรีย ตูนิเซีย โมร็อกโก และแอลจีเรีย) โดยในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะประเทศในแถบอ่าวเปอร์เซียเท่านั้น

รากเหง้าของคูเวตปัจจุบันนี้ก็คือการผนึกอำนาจของตระกูลอัล-ซาบาห์ในศตวรรษที่ ๑๘ การพัฒนาคูเวตเป็นเมืองท่าทางทะเลและการสร้างศูนย์กลางในเมืองซึ่งมีฐานเศรษฐกิจต่าง ๆ กัน ทำให้ ตระกูลอัล-ซาบาห์ได้รับการสนับสนุนจากหลายฝ่าย รายได้จากน้ำมันจำนวนมหาศาลหลังสงครามโลก ครั้งที่ ๒ ได้เปลี่ยนรูปเมืองขนาดเล็ก ๆ ที่ยากจนไปเป็นรัฐสมัยใหม่ที่ร่ำรวย คูเวตมีสนธิสัญญากับ อังกฤษตั้งแต่ปี ๑๘๙๙ เป็นรัฐปกครองตนเอง แต่อังกฤษเป็นผู้สนับสนุนให้ตระกูลอัล-ซาบาห์เป็นผู้ปกครองโดยเด็ดขาดแต่อยู่ใต้อิทธิพลของอังกฤษ (คูเวตเป็นรัฐเอกราชเมื่อ ค.ศ.๑๙๖๑)

พื้นฐานของบาห์เรนก็คล้ายคลึงกับของคูเวต คือมีตระกูลที่มีอำนาจตระกูลหนึ่งชื่ออัล-คัลิฟะฮ์ ซึ่งเกิดขึ้นในศตวรรษที่ ๑๘ บาห์เรนเจริญรุ่งเรืองทางเกษตรกรรม มีการผลิตน้ำมันก่อนคูเวต แต่มีน้ำมัน น้อยกว่า บาห์เรนได้รับเอกราชปี ค.ศ.๑๙๗๑ เพราะขายน้ำมันได้น้อยและมีประชากรน้อย

การเกิดขึ้นของประเทศอื่น ๆ ในฝั่งทะเลเปอร์เซียยิ่งล่าช้าไปกว่านั้น อังกฤษมีอิทธิพลอยู่มาก ในการก่อตั้งประเทศ คืออังกฤษจะเลือกให้การสนับสนุนแก่ซีกบางคนที่ให้ความร่วมมือในการหา ผลประโยชน์ให้อังกฤษ อังกฤษจะตอบแทนด้วยเงินและอำนาจ ซีกเหล่านั้นจึงมีความจงรักภักดีต่อ อังกฤษ และผูกพันประเทศตนไว้กับ คำแนะนำต่าง ๆ และอิทธิพลของอังกฤษด้วย

ครั้นเมื่อตกอยู่ใต้อิทธิพลของสหรัฐอเมริกา รัฐอ่าวเปอร์เซียเหล่านี้ยอมไม่เต็มใจที่จะให้ สหรัฐอเมริกา มาสร้างกำลังทหารของสหรัฐอเมริกาในรัฐของตน นโยบายของสหรัฐอเมริกาคือต่อต้านการ

^๗ ในช่วงนั้น มีการประท้วงกันทุกวัน โดยเฉพาะเรื่องที่สหรัฐ ฯ ยกพระเจ้าซาห์ขึ้นปกครองประเทศ กลุ่มผู้ประท้วงได้ยึด สถานทูตสหรัฐ ฯ และจับชาวอเมริกันเป็นตัวประกันจำนวน ๕๒ คน เพื่อบีบบังคับสหรัฐ ฯ ส่งพระเจ้าซาห์ซึ่งลี้ภัยไปอยู่สหรัฐ ฯ กลับประเทศอิหร่าน แต่สหรัฐ ฯ ปฏิเสธ และส่งหน่วยคอมมานโดชิงตัวประกัน แต่ไม่สำเร็จ จนกระทั่งปี ค.ศ.๑๙๘๑ สหรัฐ ฯ ขอร้องให้สำนักงานทูตแอลจีเรียช่วยเจรจากับอิหร่านในการต่อรองแลกตัวประกันกับการยกเลิกการยึดทรัพย์ของอิหร่านที่ อยู่ในสหรัฐ ฯ รวมเวลาที่ตัวประกันถูกจับตัวไว้ ๔๔๔ วัน

^๘ ชัชยิด มุฮัมมัด คอตามีชนะการเลือกตั้งตำแหน่งประธานาธิบดี ๒ สมัย สมัยแรก ค.ศ.๑๙๕๗ และ สมัยที่ ๒ ปีค.ศ.

ขยายอำนาจของสหภาพโซเวียต แต่ในสายตาของรัฐเหล่านั้น การคุกคามของสหภาพโซเวียตเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ยาก ฉะนั้น การให้ความร่วมมือกับสหรัฐ ฯ อาจก่อให้เกิดผลร้าย ยิ่งไปกว่านั้น การที่สหรัฐอเมริกาให้การสนับสนุนการคงอยู่ของอิสราเอลถือเป็นภัยคุกคามที่มากกว่า

อย่างไรก็ตาม รัฐเล็ก ๆ เหล่านี้ไม่มีทางต่อต้านความต้องการของสหรัฐ ฯ เพราะมีกำลังน้อย นโยบายต่าง ๆ มักจะเป็นไปตามซาอูดิอาระเบีย ทั้ง ๆ ที่ซาอูดิอาระเบียเองก็ไม่เต็มใจ แต่ก็ไม่สามารถปฏิเสธสหรัฐ ฯ ได้ ดังนั้นจึงมีทางเดียวคือทนให้ความร่วมมือกับสหรัฐ ฯ ต่อไป

เรื่องราวที่น่าเสนอในครั้งนี่ เป็นการทำความรู้จักในเบื้องต้น ให้ทราบถึงความเป็นมาของการเข้าแทรกแซงของมหาอำนาจในภูมิภาคนี้ ก่อนที่จะกล่าวถึงประเด็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งเบื้องหลังของเรื่องราวต่าง ๆ มีความเป็นมาอย่างสลับซับซ้อนและน่าสนใจ โดยผู้เขียนจะนำเสนอในโอกาสต่อไป